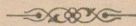

ВИНАРСКО-ЗЕМЛЕДѢЛЧЕСКИ ВѢСТНИКЪ

Редактира се отъ редакционно-административния комитетъ, състоящъ отъ: Хр. С. Георгиевъ управителъ на Княжескиѣ доза и изби въ гр. Евксиноградъ, В. П. Вълчевъ, Д. Торомановъ, А. Гечевъ и К. Илиевъ, учители при Плѣвненското Държавно Винарско-Земледѣлческо училище, М. Чукчуковъ и К. Малковъ, учители при Русенското Държавно Земледѣлческо училище.

„Винарско-Земледѣлчески Вѣстникъ“ излиза два пѣкти въ мѣсеца: на 1 и 15 ч.

Годишната му цѣна за България е 4 л., за въ странство — 5.

Всичко, що се отнася до вѣстника, се испраща до редакцията въ гр. Плѣвень.
Необнародвани рѣкописи, по желанието на авторитѣ имъ, се връщатъ съ неплатени писма.
За обявления на 4 стр. се плаща по 20 ст. на редъ.

На всичкитѣ ученици се отстъпя за 3 лева годишно.

СЪДЪРЖАНИЕ: 1) Курсъ за земледѣлческитѣ надзиратели; 2) Културата на захарното цвѣкло, продължение отъ брой 13-й; 3) Нашитѣ мъжеки манастири и земледѣлието при тѣхъ, продължение отъ брой 14-й; 4) Нашитѣ пасища; 5) Свѣдения за конкурситѣ по землед. и скотовѣд. прѣвъ 1897 г.; 6) Болѣсти въ домашнитѣ птици; 7) Корреспонденция; 8) Отъ редакцията; 9) Обявления; 10) Метеорологически бюлетинъ.

Курсъ за земледѣлческитѣ надзиратели.

Съгласно окръжното подъ № 5513 отъ 26 Септемвр. 97 г. отъ Министерството на Търговията и Земледѣлието, испититѣ, които земледѣлческитѣ надзиратели трѣбваше да повтарятъ на 1-ий Октомврий т. г. се отлагатъ, защото Министерството е устроило за сѣщитѣ единъ курсъ, въ когото тѣ ще се подготвятъ прѣдварително прѣди да бѣдѣтъ подложени на испитъ. Споредъ това окръжно курсътъ щѣлъ да бѣде само върху слѣдующитѣ прѣдмети, които слабо биле минавани въ училищата въ онуй врѣме, когато сѣ свършили повечето отъ земледѣлческитѣ надзиратели, а именно: Технология, Ентомология и Геодезия.

Тази мѣрка на Министерството на Земледѣлието заслужава похвала, защото това явно показва, че то се грижи за подновяване на знанията на подвѣдомственитѣ му органи. На тази толкозъ похвална мѣрка на Министерството нетрѣбва да остане безъ всеѣкаква критика, като се вземе прѣдъ видъ като отъ какво най-главно иматъ нужда земледѣлческитѣ надзиратели и въ какво направление би трѣбвало да се допълнятъ тѣхнитѣ знания.

Да открие Министерството курсъ по Технология, Геодезия и Ентомология произлиза отъ това, че земледѣлческитѣ надзиратели сѣ се показали най-слаби именно по тѣзи прѣдмети при минжлогодиннитѣ испити, отъ които и пропаднахъ почти всичкитѣ. Нѣ дали само тѣзи прѣдмети сѣ за които трѣбваше да се открива курсътъ? Раз-

бирате да се открие нѣкакъвъ курсъ по Ентомология, Земледѣлие, Скотовѣдство и Земледѣлческа Економия, нѣ никакъ не и по Технология и Геодезия. Наистена че и тѣзи прѣдмети сѣ важни, нѣ не е сега врѣмето, когато и за тѣхъ трѣбва курсъ. Много по добръ би било, ако този курсъ бѣше по всичкитѣ прѣдмети, или пъкъ само по отъ насъ посоченитѣ, отколкото по Технология и Геодезия.

Относително траянието на курса, намираме, че то пакъ е много. Единъ подобенъ курсъ може да трае най-добръ 15 — 20 дена и ще може да даде сѣщитѣ и по добри даже резултати, отколкото едно или двумѣсечниятъ. При повечето дневно траяние на курсътъ отъ страха на прѣподавателитѣ ще се прѣподаватъ и такива работи, които малко ще ползватъ курсиянитѣ; когато пъкъ за по кѣсо врѣме ще се взематъ само най-важнитѣ работи отъ разнитѣ клонове на земледѣлието.

Единъ подобенъ курсъ би билъ твърдѣ полезенъ, нѣ ако обемаше слѣдующитѣ прѣдмети: 1) По земледѣлческитѣ сдружвания, специално Райффайзенови каси и др. въпроси отъ земледѣл. економия, 2) по торението, 3) по отгледванието на различнитѣ земледѣл. растения, които иматъ значение въ насъ, 4) по врѣдителнитѣ насекоми и растителнитѣ паразити по земледѣл. растения, 5) по хранението на животнитѣ и пр. Тѣзи отдѣли отъ общата земледѣлческа наука бихъ могли да се свършатъ въ 15 — 20 дена и то даже съ всичкитѣ имъ практически показания.

Ние мислимъ даже, че длъжността на Министерството да прѣдвижда всеѣка година подобни курсове за земледѣлческитѣ надзиратели, съ което ще накара и самитѣ тѣ да се позаинтересу-

ватъ повече и да слѣдѣтъ литературата по земледѣлието.

Подобни курсове се откриватъ за земледѣлческитѣ надзиратели и въ други страни, нѣ цѣльта на тѣзи е само запознаването имъ съ новитѣ открития по разнитѣ земледѣлчески прѣдмети, защото иначе не е възможно на земледѣлческитѣ надзиратели да слѣдѣтъ цѣлата литература и да научаватъ всичкитѣ нови промѣнения. Въ Германия Централното земледѣлческо дружество си е взело между другитѣ задачи и тази да основава курсове и за пѣтующитѣ учители по земледѣлието и то въ централна Германия — градътъ Eisebach. Въ тѣзи курсове се четѣтъ лекции отъ забѣлѣжителни професори и практики слѣдъ които има винѣги и свободни разисквания, които траѣтъ по нѣколко отдѣлни часове. Това дружество дѣржа вече два подобни курса и намира, че отъ тѣхъ има доста добри резултати. Сѣщото това би могло да направи нашето Министерство на Търговията и Земледѣлието, като събира землед. надзиратели всѣка година за кѣсо врѣме, така щото никѣкъ да не се почувства даже тѣхното отсъствие отъ окрѣжитѣ имъ и сѣщеврѣменно тѣ ще се възползватъ да изучѣтъ много работи по земледѣлието, които се прѣпорѣчватъ за сега. Освѣнъ това самото срѣщане на земледѣлческитѣ надзиратели е важно, за да сравнѣтъ кой какъ е направилъ и кой какъ дѣйствува за подобрене на земледѣлието въ респективния му районъ.

Културата на захарното цвѣкло.

(Продължение отъ брой 13)

Жѣтва и съхранение на захарното цвѣкло.

Онѣзи мѣстности гдѣто прѣзъ пролѣтъта вѣлѣтъ по често дѣждове, а прѣзъ есенъта по малко или никакви сѣ най-отговаряющитѣ за отгледванието на захарното цвѣкло.

Тѣкмо кѣдѣ края на лѣтнитѣ мѣсеци цвѣклото започва да зрѣе, а прѣзъ първитѣ дни на мѣсець Октомврий то узрѣва. Съвършенното узрѣване на цвѣклото може да се познае много лесно отъ едно упражнено око: отъ най-напрѣдъ листата му изгубватъ ясно зелената си боя, която започва да се прѣобрѣща въ слабо жѣлтеникава. Цвѣклото не започва да зрѣе на всѣкъде въ едно и сѣщо врѣме; то (зрѣнието) зависи отъ климата, почвенитѣ условия и отъ торѣтъ, който е хвърленъ въ нивата, Затова сѣ успѣхъ може да отгледва цвѣкло само онзи земледѣлецъ, който е проучилъ физическитѣ свойства на почвитѣ си, защото отъ тѣхъ зависи торението имъ. Торъ който съдържа въ голѣмо количество азотъ бива всѣкога причина да узрѣе цвѣклото по кѣсно, когато фосфорнитѣ торове ускоряватъ зрѣнието му.

Дали цвѣклото е узрѣло може да се опрѣдѣли най-много съ поларизатора, но понеже земледѣлцитѣ нѣматъ този апаратъ на разположение, то управлението на захарнитѣ фабрики правѣтъ много добрѣ гдѣто тѣ опрѣдѣлятъ врѣмето прѣзъ което трѣбва да се вади цвѣклото, като, разбира се, слѣдѣтъ съ поларизатора елемента на захарността въ цвѣклото. На това обстоятелство особено трѣбва да обърѣца внимание управлението на бѣдѣщитѣ наши захарни фабрики, защото нашия земледѣлецъ не ще влѣзе въ нѣмата на дѣйствителната практика по отгледване и прибиране на цвѣклото, още за дълго врѣме. Смѣткитѣ на много фабрики сѣ вземали лошо направление вслѣдствие на това, че не сѣ обърѣщали внимание на показанитѣ на поларизатора, а сѣ едно само „цвѣклото е зрѣло“ сѣ опрѣдѣляли елемента на зрѣлостта, когато то е щѣло подирѣ една или една и половина недѣли да прѣдположиме да има сѣ 1 или 2 % повече захаръ. Такава грѣшка влече подирѣ себе си голѣми загуби за фабриката, тѣй като тя и безъ това е принудена да обработва въ захаръ захарното цвѣкло, дали то съдържа сѣ 1 — 2 % повече или по малко захаръ. *) Отъ друга страна не добрѣ узрѣлото цвѣкло мѣчно се спазва, въ добро положение до като се фабрикува, отъ което фабриката и въ такива случаи може да има голѣми загуби.

Независимо отъ това, че фабриката ще да има извѣстна загуба, ако цвѣклото се извади по рано, отъ колкото би трѣбвало, но това сѣщото е и за земледѣлцитѣ, ако управлението по фабриката остави цвѣклото на нивата му по кѣсно отъ половината на м. Октомврий, защото тѣ не ще имѣтъ врѣме да приготвѣтъ нивитѣ си за пролѣтнитѣ сѣидби.

Безъ помощта на поларизатора земледѣлцитѣ могатъ да познаѣтъ да ли цвѣклото е зрѣло или не по слѣдующитѣ признаци:

а) Три четвърти часть отъ листата опадватъ или исѣхватъ и

б) Най горнитѣ листа трѣбва да бѣдѣтъ мѣтно-жѣлто зелени.

Цвѣклото узрѣва мѣчно или неправилно още отъ едно обстоятелство, което трѣбва да се забѣлѣжи тукъ, то е, че много отъ земледѣлцитѣ на стопанствата имъ кѣсѣтъ листата му още когато е младо. Това е въ ущѣрбъ, разбира се, на захарността, тѣй като листа е именно при органа гдѣто се образуватъ органическитѣ си вещества, къмъ които спада и захарьта.

*) Да прѣдположиме че захарното цвѣкло съдържа сѣ 1 % по малко захаръ. Отъ 100,000 % цвѣкло фабриката при един и сѣщи расходи ще употребѣ сѣ 1,000 % по малко захаръ. Ако смѣтаме, че 1 % захаръ струва 60 лева, то загубата на фабриката въ този случай вѣлиза на 60,000 лева.

Слѣдъ като се опрѣдѣли дѣйствителний периодъ, прѣзъ които цвѣклото съдържа най-много захаръ пристѣпа се къмъ прибиранieto му. Въ малкитѣ селски стопанства вадението на цвѣклото става съ помощта на обикновена лопата, а въ по голѣмитѣ цвѣклото се вади съ особенни за тази цѣль машини, наречени *Цвѣкло вадачки*. Вадението на цвѣклото трѣбва да става въ сухо врѣме, защото въ такъвъ случай то бива чисто отъ прѣсть. Слѣдъ като се извади цвѣклото било съ лопата или цвѣкловадачка пристѣпа се къмъ очистванieto му отъ листата и излишнитѣ корени. Листата съ зелената частъ отъ главата на цвѣклото и опашката му се отрѣзватъ, и така се оставятъ да стоѣтъ 24 часа при обикновена снета температура. Слѣдъ като се измине това врѣме трѣбва да се съхрани или да се прѣдава въ фабриката. Отъ опити се знае, че цвѣклото, което е стояло само 24 часа на отворено мѣсто, губи отъ водата си 6 — 8 0/0, а ако стои 3 дни въ тъмно помѣщение губи отъ водата си 16 0/0. На първъ поглѣдъ всѣкому ще се струва, че колкото по дълго врѣме стои цвѣклото на въздуха съ цѣль да му се испари водата, толкози то ще бѣде по богато на захаръ; въ дѣйствителностъ това не е така, тъй като при испаряването на водата, спорѣдъ опити направени отъ Д-ръ Кнауеръ ставатъ различни химически промѣнения и въ състава на мжета (сокътъ въ цвѣклото). Въ такъвъ случай губи и производителя и фабриката: първия, че ще продаде по килограми по малко цвѣкло, а втория ще губи въ това, че увѣхналото цвѣкло по мжчно се прѣработва отъ колкото прѣсното.

Колкото по прѣсно се зарава цвѣклото въ земята на съхранение, толкози то по добръ се спазва.

Съхраняването на цвѣклото въ земята става по слѣдующий начинъ:

Ископава се единъ трапъ въ земята, който да бѣде 1 1/2 стѣпка дълбокъ и 5 — 6 стѣпки широкъ, а произволно дългъ. *)

Една стѣпка на височина трапа се изпълва съ цвѣкло, върху което се насипва около 20 см. прѣсть. Подиръ прѣста се поставя втори пластъ отъ 25 — 30 см. цвѣкло и тъй нататкъ се продължава редението цвѣкло и прѣсть, до като купчината достигне на височина 80 — 90 см. отъ земята на горѣ. Сега върху цвѣклото се нахвърля 2 1/2 стѣпки прѣсть. Ако зимата е много суха, то върху цвѣклото се нахвърля още 1 1/2 стѣпка земя, като същеврѣменно се полива цѣлата камара съ вода. При съхранението на цвѣклото по този способъ трѣбва да се обръща внимание на това, че земята въ която лѣжи цвѣклото

*) Дължината на трапа зависи отъ количеството на цвѣклото, което ще се спазва.

и съ която се покрива да бѣде винаги влажна. Така съхраненото цвѣкло може да стои въ земята 6 — 7 мѣсеци безъ да се развали.

Най-распространена метода за съхранение на цвѣклото е тази съ помощта на слама въ сухъ трапъ. За тази цѣль се ископава трапъ въ смѣтитѣ размѣри, както онзи при първата метода, като се остави да исъхне.

Прѣди да се пристѣпи къмъ съхранението на цвѣклото трапа се постила съ суха слама отдолѣ и отъ странитѣ. Такъ приготвенъ трапа се изпълва съ цвѣкло, което е стояло 24 — 36 часа на открито мѣсто. Слѣдъ като се изпълни трапа, цвѣклото започва да се реди надъ земята въ видъ на пирамида до 60 см. на височина. Завършеното цвѣкло се покрива пакъ съ суха слама, връзъ която се натрупва една и половина стѣпка земя. Ако зимата е много студена, възъ първия пластъ земя се туря втори пластъ слама, възъ който се натрупва други пластъ земя. При затрупването на цвѣклото особено внимание трѣбва да се обръща при поставянието на вентилаторитѣ (душницитѣ), защото безъ тѣхъ цвѣклото може много лесно да загние. На всѣкой 10 м. се поставя по 1 душникъ, когато цвѣклото е съвѣтъмъ здраво, а когато е болно, или неправилно развито душницитѣ трѣбва да бѣдатъ по на 6 м далече единъ отъ други.

Отъ най-новитѣ практически наблюдения върху съхранение на цвѣклото се е забѣлѣвало, че послѣдната метода (съхранение на цвѣклото въ сухи трапове) отстъпва на първата. До колкото е тази практика за прѣпоръчване оставаме да се произнесатъ лица, които сж се занимавали по дълго врѣме по въпросната практика. И при една-та и при другата метода трѣбва да се гледа щото да не се оставя въ трапа наранени или загнели глави цвѣкло.

(Слѣдва).

Нашитѣ мжски мѣнастири и земледѣлието при тѣхъ.

(Продължение отъ брой 14).

Ние имахме една Петро-Павловска, а сега Самоковска Духовна Семенария, което училище на мѣсто да ни дава добръ образовани свѣщенници, а тѣ ученици на мѣсто да облѣкятъ расото, — ставатъ разни чиновници и чиновничета изъ канцеларийтѣ на разнитѣ видове учрѣждения.

Много се отдалечихме отъ въпроса си само да наведемъ нѣкои горчиви истинни, които не малко ще помогнатъ на приятелитѣ желающии да расчепкятъ този важенъ въпросъ по на ситничко, съ цѣль щото и най тънкитѣ му нервички да може да се изучи тѣхното дѣйствие, или пъкъ да имъ се даде съответствуеще направление.

малограмотнитѣ за образованието имъ, единъ видъ, да си правятъ вечерни училища: защото има нѣкои калугери, които знайтъ на изуеъ само нѣколко молитви, а отъ четиво и писмо нищо не разбиратъ, та доста смѣшно излиза да бжде подписанъ пона за неграмотността му.

Отъ тукъ нататкъ ще ни разберете, читателю, защо искаме такава прѣобразование въ напистѣ мжжски мѣнастири. Знае се още отъ историята: колко Царѣе и велики мжже, слѣдъ като се оттеглихтъ по разни причини отъ политическия животъ отиватъ въ тѣхни замоци, или въ нѣкои мѣнастири и прѣкарватъ останѣлитѣ години отъ живота си въ земледѣлие и четиво, или пъкъ да поправятъ хигиенически поврѣдоното си здравие; освѣнъ това, ние знаемъ, че доста приятно ще бжде на посетителитѣ на мѣнастиритѣ, когато сж тѣхнитѣ празници, като видятъ добрѣ урѣдени: овощникъ, пчеларница, млѣкарница, птице-заводня, урѣдени гори, лозя, изби, зеленарски и цвѣтарски градини, разни добитѣци, земледѣлчески машини, бубарница, рибникъ въ нѣкое езеро отъ пестърва и др. Въ такъвъ случай посетителитѣ на мѣнастиритѣ съ каквато и цѣль да бждатъ отишле, като видятъ нѣкои изящни нарѣдби въ полското ступанство ще останатъ и задоволни, слѣдъ като разглѣдхтъ отдѣлно всѣки сервисъ въ ступанството и не ще испуснатъ да не кажатъ: „това е рай Божий“. Ако посетителитѣ намѣрхтъ такива организации въ мѣнастиритѣ, то не ще съмнѣние, че калугеритѣ ще бждатъ по сипани съ честь и уважение за трудолюбието имъ; ами ако, намѣрхтъ нѣкоя вавилония и Диогенъ дрѣме въ бѣчвата, Бахусъ се търколилъ въ нѣкоя тиня, „както що бѣ видѣлъ Бай Ганю (Богъ да го прости) въ единъ отъ Вратчанскитѣ мѣнастири, написано въ подлистникъ на в. „Знаме“ отъ Априлий н. г.“, тогава и да не помислюва челоуѣкъ за мѣнастирскиятъ животъ.

Спорѣдъ насъ, ще бжде най добрѣ: ако Министерството на Исповѣданията, това на Земледѣлието и Св. Синодъ влезхтъ въ споразумение и изработхтъ единъ законопроектъ, въ когото да се говори, че имотитѣ (землицата) на Българскитѣ мѣнастири да се организирхтъ въ образцови чифлици, като се разграничи ступанството полско всестранно; Министерството на Земледѣлието да назначи въ всѣки мѣнастиръ по двѣ специални по земледѣлието лица, които да нарѣждатъ и управляватъ полското ступанство при мѣнастиря. Мѣнастиръ имеющъ по-малко отъ 500 хектара земи съ разни култури да се завожда при него само: пчеларство и овощарство отъ едно ступанско лице; освѣнъ това, всичкитѣ калугери, които нѣматъ инории да бждатъ поставени ръководители по на единъ сервисъ като за това ги називахтъ специалнитѣ по земледѣлието лица управляющитѣ имотитѣ; при това, мѣнастирскитѣ имоти да се

освободхтъ отъ Държавенъ данкъ, а приходитѣ колкото би се получили да се даватъ на расположението на горнитѣ двѣ министерства за урѣждане на други народни цѣли. Излишно е щото постояннитѣ комисии да прѣтоварватъ данъко-платцигѣ съ излишни върхнини за острояване Окр. образцови чифлици, складове за жребци и бикове, когато такива най добрѣ бихж станали въ мѣнастиритѣ, на които имотитѣ сж сжщо народни, а не отъ тѣзи народни богатства да си червхтъ калугеритѣ вратоветѣ. Урѣдхтъ ли се такива чифлици при мѣнастиритѣ, ще принесхтъ много по-голъма полза, отъ колкото сегашнитѣ земледѣлчески Надзиратели, които се скитатъ отъ село на село и се мжчхтъ да обработватъ земледѣлието въ България съ уста; не се сърдете, Г-да Надзиратели, че на много мѣста Ви подсвиркхтъ за идеалнитѣ сказки, защото пословицата говори: „лозето иска мотика, — а не молитва“, „България иска Караджата, — а не Екзарха“.

За насъ, до сега съвсѣмъ е неизвѣстно кждѣ се трупа парата на мѣнастиритѣ, нито пъкъ да знаемъ, че се поддържхтъ нѣкждѣ училища и ученици по разни специалности; затова съ тѣзи си статия искаме да сѣтимъ хората, гдѣто трѣбва, да обрнхтъ внимание върху мѣнастирскитѣ доходи и не тѣй да се държхтъ распуснато, както е било до сега. Не намираме за порядочно, щото ликвидиранието на мѣнастирскитѣ капитали да се извършва пакъ отъ духовници, а отъ граждански лица. Ако тѣй отиватъ работитѣ и за въ бждхще съ мѣнастиритѣ, не е чудно, щото единъ денъ да се види, че калугеритѣ, или други лица да притѣжаватъ крѣпостни акгове за недвижимитѣ мѣнастирски имоти; даже ние се съмняваме за имотитѣ на единъ дѣвически мѣнастиръ, че фигуриратъ на името на егуменката, ама до като не изучимъ добрѣ дали е вѣрно, нѣма да явяваме. Не ще бжде злѣ, ако М-вото на Исповѣданията натовари чрѣзъ надлѣжното министерство Окр. Инджинери, на които въ Окржзитѣ имъ има мѣнастири, та да имъ снѣмхтъ планъ на землищата съ разнитѣ култури. Отъ Народното Събрание на нѣкои отъ мѣнастиритѣ е дадено право да съставляватъ отдѣлни общини, когато не е съгласно съ Конституцията да се дѣли Бъл. народъ на съсловия.

Пишущий тѣзи рѣдове, мисли, че сессията на Народното Събрание вече приближава да се съберхтъ Народнитѣ Прѣдставители, та въ такъвъ случай Министерствата, на които натяковахме за урѣжданието на мѣнастирскитѣ имоти имхтъ доста врѣме да се позанимахтъ по този тѣй важенъ въпросъ. Тукъ, ако нѣщо се направи по като хората, вѣрваме, че и калугеритѣ ще се осмихнхтъ; освѣнъ това, едно Народно богатство ще бжде турено въ рѣдъ, което пакъ на народа ще принесе полза.

5-ий Септември 1897 год.

Б. Слатина.

П. Враховски.

НАШИТЪ ПАСИЩА.

Погледнете въ който искате земледѣлски журналъ на всѣкъждѣ ще видите писано по нѣщо за подобрене на скотовѣдството, като се указватъ всевъзможни мѣрки за подобрието му: едни указватъ методитѣ на развъжданието, други начинитѣ на хранението и гледанието на домашнитѣ животни, трети указватъ, че конкурситѣ сж главния лостъ за подигане на скотовѣдството, при това и Министерството на Търговията не се е забавило отъ да праща окръжно слѣдъ окръжно все за благо на бѣдното ни скотовѣдство. Пишущитѣ по подобрене на скотовѣдството ни, когато пишжтъ си въобразяватъ, че на прѣде имъ стои нѣкоя отъ западно европейскитѣ държави, а не България и другъ пжтъ съмъ ималъ случай да казвамъ, че при днешната система по която се използва земята у насъ, и по която не можжтъ да се увеждатъ и распространяватъ крѣмнитѣ растения, не може се направи никакво подобрене, нито по скотовѣдството, нито по земледѣлието, защото тѣ сж така свързани, че отъ подобрието на едното зависи и на другото и обратно. Не е достатъчно да се указватъ методитѣ по които трѣбва да се развъждатъ домашнитѣ животни, за да се подобрижтъ и начина по които трѣбва да се гледатъ и хранжтъ, а трѣбва да се укажи на храната, съ която трѣбва да се хранжтъ домашнитѣ животни и отъ гдѣ ще се вземе, когато за увеждане и распространение на крѣмнитѣ растения, за които съмъ говорилъ и другадѣ, и дума неможе да стане при днешнитѣ условия за използване на земята. Едничката надѣжка да намѣрижтъ по добра храна домашнитѣ животни, остава върху тази, която тѣ взематъ отъ пасищата почти прѣзъ цѣлата година.

Ела да видишъ въ какво състояние се намиратъ пасищата ни, за които е думата въ настоящата статия. На кждѣто и да отидите, вий ще видите едно и сжщо нѣщо, че нашитѣ пасища се намиратъ въ плачевно състояние, всичкия добитѣкъ събранъ на едно мѣсто: волови, крави, конѣе, биволи, овце, свинѣе па даже и гжскитѣ, болни и здрави се въ една нория и гдѣто помине върбище прави. Свинетѣ, на които работата е да си търсежтъ храната подъ земята сж обърнжли пасищата на половина ниви и вмѣсто хубава трѣваний виждаме бодилъ и буренъ и никой не се е погрижилъ да го очисти; па и тамъ гдѣто природата е надарила нѣкои по хубави пасища и тѣ сж извънрѣдно занемарени и неможжтъ да удовлетворяватъ нуждитѣ на добитѣка.

Първото нѣщо, което трѣбва да се направи за подобрене на бѣдното ни скотовѣдство спорѣдъ менъ е да подобримъ пасищата, та да снабдимъ домашнитѣ животни, поне прѣзъ лѣтния сезонъ съ по добра храна и да ги избавимъ отъ

заразата на всевъзможни епидемически болѣсти, защото пасищата ни за сега сж огнища на всички върлующии болѣсти по добитѣка. Подобрието на пасищата за сега ще стане, като се подраздѣлжтъ на участъци, така щото да има участѣкъ за всѣки видъ домашни животни и единъ повече, подирѣ това да се очистижтъ отъ бодила, търнето и разнитѣ бурени, и да се отводнижтъ всичкитѣ геоллица, на които водата е застоела и се вмири сва, което ще стане като се прокопажтъ, или пѣкъ да се посаджтъ съ такива дръвчета, които ще истеглжтъ влагата, или най-сетнѣ да се заграджтъ било съ окопъ, било съ плетъ, така щото добитѣка да се пой винаги съ изворна и рѣчна вода.

При раздѣлението пасищата на участъци най-първо се отдѣля участѣкъ за болнитѣ животни, като се глѣда да бжде естествено заграденъ или да се загради било съ плетъ било съ окопъ, или само съ трапчета и купчени. Този участѣкъ ще стои готовъ и въ случай, че се появи нѣкаква епизотия по добитѣка, било шарка по овцетѣ или щажъ и пр. И щомъ се констатира, че нѣкой стадо е заразено отъ извѣстна болѣсть веднага да се изолира въ опрѣделения участѣкъ за тази цѣль. При раздѣлението на пасищата винаги трѣбва да се отдѣля и участѣкъ за свинетѣ и той да бжде по край воднитѣ мѣста или въ едритѣ гори, гдѣто има плодове отъ дървета и свинетѣ никога да не се пуцатъ въ другъ участѣкъ, освѣнъ въ опрѣделения за тѣхъ. Границитѣ, които ще отдѣлжтъ участѣцитѣ можжтъ да бжджтъ естествени, като: пжтища, рѣки, горички и пр. или пѣкъ да се ископажтъ трапчета и да се направжтъ купчинки.

Единъ пжтъ раздѣлено пасището на участъци и почистено остава да се пуца добитѣка въ него на паша. Пусканието на добитѣка ще става така: едрия рогатъ добитѣкъ се пуца въ този участѣкъ въ който трѣвата е най-едра; еднокопитнитѣ, въ който е по дрѣвна; овцетѣ, въ който е най-дрѣвна и единъ участѣкъ ще има запазень, и щомъ едрия рогатъ добитѣкъ опасе едрата трѣва въ своя участѣкъ пуца се въ запазения, подирѣ него върви еднокопитния и най-подирѣ дребния (овцетѣ), така щото движението на добитѣка въ пасището ще бжде кржгообразно и винаги ще има по единъ участѣкъ съ хубава трѣва, който може да остане съ едра трѣва и за прѣзъ зимата, да намира по нѣколко годѣ храна добитѣка, защото обичай е остало у насъ да се искарова и едрия добитѣкъ на паша зимно врѣме ужъ да се расходелъ.

При това не трѣбва да се забравя, че пасищата трѣбва да се торжтъ, което става, като се остави добитѣка прѣзъ лѣтния сезонъ да спи по кѣра, но да не се оставя постоянно да пладнува и спи на едно мѣсто, а да се прѣмѣстжтъ, така

щото да може на всекадѣ да се натери пасището.

За подобрене на пасищата има много сръдства, но тѣ за сега не отговарятъ на економическитѣ си условия и затова не говорихъ за тѣхъ, а казахъ само това, което може да се направи безъ никакви материални сръдства стига да има малко енергия и всичко е постигнато.

с. Самоводени.

Цв. П. Тенджерковъ.

СВѢДЕНИЯ

за

Конкурситѣ по земледѣлието и скотовѣдството прѣзъ 1897 год., извлечени изъ свѣдѣнията на прѣдсѣдателитѣ на распорѣдителнитѣ комисии.

XVI. Конкурсъ въ гр. Пловдивъ (откритъ на 17 Октомврий и закритъ на 21-й сщий).

Благодарение на много доброто врѣме, канкурса билъ откритъ при извнрѣдно голѣмо число посѣтителѣ, съ водосвѣтъ извнрѣше отъ мѣстното духовенство, во главе на Пловдивския Митрополитъ и въ присѣдствието на другитѣ религиозни началници, консулското тѣло и всичкитѣ граждански и военни чиновници. Изложбата била открита съ подходяща за случая рѣчь, въ която, между другото, била очертана и икономическата программа на Министерството на Търговията и Земледѣлието. На конкурса сж се явили 9 изложители съ жребци отъ 4 години на горѣ и съ твърдѣ добро тѣлосложение, 19 изложители съ кобили, придружени съ тѣзъ годишни жребчета, 36 изложители съ кобили, пустнати на правителствени и окръжни жребци, 67 излож. съ много добри млади жребчета и кобилки, 6 излож. съ катъри, 2 излож. съ магарета. Въ конкурса взели участие сжщо, въ отдѣлни прѣкрасни групи, Садовскитѣ жребци, кобили и кончета, както и 15 окръжни жребци. Общото мнѣние, че конкурса билъ единъ отъ най-сполучливитѣ. Изложениитѣ прѣдмети отъ Садовското Земледѣлческо Училище и индустриалната секция, привличали най-вече вниманието на посѣтителитѣ и изложителитѣ. Съ едъръ рогатъ добитъкъ сж се явили 80 изложители, съ овце и кози 20 излож., съ свине 15 излож., съ пчели 12 излож., съ земледѣлчески орджия и машини 4 излож., съ пастарма 3 излож., съ картофи 8 излож. и съ макъ 8 изложители. При изложбата на едрия рогатъ добитъкъ забѣлѣвало се е отрадното явление, че земледѣлческото население около градоветѣ е напълно съзнало ползата и голѣмата икономическа важностъ отъ кръстосването на мѣстния рогатъ добитъкъ съ швейцарски бикове отъ породитѣ „Сименталъ“ и „Швицъ.“ Нѣкои отъ земледѣлцитѣ прѣдставили такива подобри крави, които даватъ по 14 — 16 литри млѣко на день. Отъ мѣстния сивъ рогатъ добитъкъ, който се отвъжда въ голѣмъ размѣръ въ Пловдивскій Окржгъ, били прѣдставени доста добри екземпляри, но въ масово отношение той билъ изроденъ до толкова, че ако Правителството не вземе съответствени мѣрки за подобрието му, ний ще бждемъ въ едно кратко врѣме лишени отъ всичкитѣ пазари, — нѣщо, което съ скърбъ констатира въ всичкитѣ търговци и дѣловити земледѣлци. — Отъ изложениитѣ свине се вижда, че и въ туй отношение е направенъ значителенъ прогресъ, благодарение на Садовскитѣ Йоркшири и Еркишири, свине отъ английски породи. Но общото мнѣние на земледѣлцитѣ е било таково, че, както свинетѣ, така и другитѣ домашни животни нѣма да се подобрижтъ въ достатъченъ размѣръ, до гдѣто приложения въ тѣзи прѣдприятия земледѣлчески редъ не се постави на здрави основи чрѣзъ едно широко развитие на застрахователното дѣло и съ снабдяването на страната съ по-голѣмъ и достатъченъ за земледѣлцитѣ и тѣхнитѣ оскѣдни сръдства ветеринаренъ персоналъ, — нѣщо което за

сега нѣма. По домашнитѣ птици се е забѣлѣвало сжщо едно значително подобрене, благодарение на кръстосване на мѣстнитѣ птици съ пѣтли отъ породитѣ: Худанъ, Плимхтъ-Рокъ, Ланшинъ, Брага, Лафлешъ и Падава. — Въ изложениитѣ кошари съ пчели се е забѣлѣло доста кошери отъ Дзирдоновата и Лайансовата система. — Отъ изложениитѣ земледѣлчески произведения се изваждало заключение, че културата на кърмнитѣ и индустриално трѣви и растения отивала бърже напрѣдъ.

На 19-й Октомврий конкурсътъ билъ закритъ, съ подобната въ случая рѣчь, отъ Г-на Главния Секретаръ на Министерството на Търговията и Земледѣлието. При закриванieto присѣдствували: Прѣсѣдателя на Народното Събрание, Д-ръ Янкуловъ, дошлитѣ отъ София Народни Прѣдставители и частни лица, часть отъ консулското тѣло, офицеритѣ отъ Пловдивския гарнизонъ, мнозина учители и ученици отъ мѣстнитѣ народни училища и гимназии, както и една извнрѣдно голѣма публка отъ граждани и селяне. По случай на тържеството земледѣлцитѣ и индустриалцитѣ направили една искренна вѣрно-подданническа манифестация за Августейшии покровителъ на конкурса, Н. Ц. В. Господаря, който, по примѣ; а на свя славень прадѣдо Хенрихъ IV, е взелъ подъ свое покровителство и въ своитѣ Августейши рѣцѣ каузата на земледѣлцитѣ и индустриалцитѣ. Общо мнѣние на присѣдствувачитѣ за констатирание резултата на конкурса било това, че прѣкраснитѣ жребчета и други твърдѣ подобри животни и земледѣлчески произведения може да служатъ като гордостъ за българскитѣ земледѣлци и тѣ по естеството си оправдаватъ, по най-необоримъ начинъ, правата на онази икономическа политика, която съставлява базисътъ за дѣятелността на Министерството на Търговията и Земледѣлието. Нѣкои отъ присѣдствувачитѣ дипломатически агенти съ радостъ констатирали правия цѣтъ, въ който българскитѣ дѣятелѣ сж влезли, като сж почнали да учятъ населението да подобрява своето производство, съ което се поведи и кредита на самата страна. — При закриванieto на конкурса били раздадени 12 награди за жребци, 96 награди за жребчета отъ правителствени жребци, 47 — за кобили съ тавъ годишни жребчета, 6 — за катъри, 2 — за магарета, 8 — за домашни птици, 12 — за овце и кози, 9 — за свине, 44 — за крави, биволици и телци, 10 — за пчели, 4 — за земл. орджия и машини, 3 — за люцерна, 8 — за картофи, 9 — за макъ и 1 — за фасѣтци. — Въ скачкитѣ взели участие 12 души, и пространството отъ 9 километра било прѣминато отъ първия надпрѣпусквачъ въ 9 минути и 25 секунди, отъ послѣдний — въ 11 минути и 40 секунди. По случай на станжлитѣ скачки заинтересованитѣ изложители исказали мнѣние, щото въ бжджцитѣ скачки да взематъ участие и г. г. офицеритѣ и войницитѣ отъ кавалерията и артилерията. — Слѣдъ раздаването на наградитѣ изложителитѣ и тѣхнитѣ приятели сж се събрили на скроменъ и братски земледѣлчески банкетъ, гдѣто г-нъ Д-ръ Янкуловъ вдигналъ тостъ за Господаря: Г-нъ Окржжния Управителъ, Горбановъ, пилъ за г. г. Министритѣ и онѣзи държавни дѣятелѣ, които работятъ за повдиганieto на земледѣлието, работятъ сжщеврѣменно за укрѣпяването на отечеството и славата на Господаревия Прѣстолъ. Г-нъ Фетваджиевъ вдигналъ тостъ за здравieto на г. г. Народнитѣ Прѣдставители, които, като проникнати отъ идеята за добрѣ разбранитѣ интереси на България, не испущатъ нито единъ случай, за да помогнатъ на българското земледѣлие и неговитѣ прѣдни учители и ржководители. Прѣсѣдателя на Окр. Постоянна Комиссия, г-нъ Донковъ, напилъ за Министерството на Търговията и Земледѣлието и неговия шефъ, г-нъ Министра Величкова; и г-нъ Ив. Саранивъ, началникъ на земледѣлието, — за прѣуспявание трудолюбивия и неуморимъ български земледѣлецъ, който е душата на нашия икономически битъ, и който справедливо заслужава най-голѣмо внимание на всеко едно патриотическо правителство. Били пити сжщо много наздравици за г. г. офицеритѣ отъ нашата армия, изложителитѣ, земледѣлцитѣ, индустриалцитѣ, търговцитѣ и занаятчийтѣ; но най-силно впечатление произвело рѣчьта на Селджиковскій земледѣлецъ и изложителъ, Хр. Славковъ,

който съ едно необикновено за земледълците красноръчие е описал жалното положение на нашитъ трудолюбиви, вѣрни на Господаря, земледълци, вслѣдствие на това, че у тѣхъ отехтствува онова общественно самосъзнание, което, като се развие ще имъ даде възможност да тежатъ най-много при рѣшението на нашитъ общественни работи. Той вѣрва, че за въ бѣдѣже въ България ще съществува една могъща и съ знание на своитѣ права земледѣлческа класа: но това бѣдѣже трѣбва да се ускори чрезъ здружавания, уредени по законодателенъ рѣдъ (земледѣлчески синдикати). Той мисли, че бѣдѣжето на страната се застрашава, ако нашата младеж не се направи къмъ техническо учение, и ако священниците и народнитѣ учители не се заложатъ рѣжа за рѣжа съ земледѣлцитѣ въ полето на тѣхното прѣусѣвяние.

Военната ремонтна комиссия купила при конкурса 22 доброкачествени коне за кавалерията и артилерията и съ цѣна 400 — 700 лева единия.

Болѣсти въ домашнитѣ птици.

Често цхти въ домашнитѣ птици, а именно у кокошкитѣ, мисиркитѣ и патицитѣ се явява болѣстѣта, така наречена „водянка“, която ги прави да бѣдѣжт умарлушени. Причинитѣ на тая болѣстъ проистичатъ повечето отъ простудяване, или отъ недоброто имъ хранение. За изцѣряването на такива птици, трѣбва да имъ се дава нѣколко дни наредъ по 2—3 зърна черенъ пиперъ, намазанъ съ масло или по една малка главичка печенъ кромидъ (арпаджикъ). Тая болѣстъ се цѣри съ усѣтѣхъ само, ако тя не се е усилала.

„Отзивъ.“

КОРРЕСПОНДЕНЦИЯ.

Г-ну П. К. Капикоглу въ Бургасъ. На зададенитѣ отъ Васъ въпроси, не можемъ да отговоримъ, понеже затова се изис-

ква извъреденъ трудъ, а отъ друга страна, Вий не сте абонатъ на вѣстника ни. Можемъ да Ви услужимъ съ това, като Ви посочимъ списанията кждѣто е писано по това. Подробно разгледани зададенитѣ въпроси ще намѣрите въ сп. „Орало“ година IV.

Г-ну П. Х. въ Руссе. Статията Ви може да бѣде напечатана, слѣдъ като ѿ прѣработитѣ по внимателно.

ПОПРАВКА.

Въ брой 14 страница 110, рѣдъ 7 вмѣсто жива чети тиха, на редъ 11 вмѣсто имята ѿ чети шията ѿ. На редъ 16 вмѣсто кжса чети дълга.

Най учтиво молимъ нашитѣ сътрудници **ЧИСТО И ОТЧЕТЛИВО** да написватъ статиятѣ си, като избѣгватъ много зачерквания. — Непрѣписанитѣ статии нѣма да се помѣстватъ.

Отъ Редакцията.

ОБЯВЛЕНИЕ

ЯВЯВА се на всички наши лозари, че редакцията може да имъ достави книгата: „Рѣководство по лозарството“ отъ Хр. С. Георгиевъ, като испратѣжтъ стойността на книгата — 3 лева и 25 ст. за пощенски разноски по испращанието.

МЕТЕОРОЛОГИЧЕСКИ БЮЛЕТИНЪ

Отъ 27-й Септември до 10-й Октомври 1897 година (по старъ стилъ).

Число	Плѣвень			София			Габрово			Ломъ			Обр. чифликъ Руссе			Варна			Кюстендилъ			с. Садово		
	Температура на въздуха по Ц.			Температура на въздуха по Ц.			Температура на въздуха по Ц.			Температура на въздуха по Ц.			Температура на въздуха по Ц.			Температура на въздуха по Ц.			Температура на въздуха по Ц.			Температура на въздуха по Ц.		
	макси-мална	мини-мална	Валежъ въ милиметри за деңнощице	макси-мална	мини-мална	Валежъ въ милиметри за деңнощице	макси-мална	мини-мална	Валежъ въ милиметри за деңнощице	макси-мална	мини-мална	Валежъ въ милиметри за деңнощице	макси-мална	мини-мална	Валежъ въ милиметри за деңнощице	макси-мална	мини-мална	Валежъ въ милиметри за деңнощице	макси-мална	мини-мална	Валежъ въ милиметри за деңнощице	макси-мална	мини-мална	Валежъ въ милиметри за деңнощице
27	12.2	4.2	—	9	1	—	12	2	—	11	5	—	13	5	—	15	7	—	14	5	—	12	6	4
28	13.2	4.1	—	10	2	—	11	4	1	12	6	—	13	3	—	12	7	3	11	6	—	14	6	3
29	13.5	7.4	—	10	4	—	10	5	—	13	6	—	16	5	—	16	9	—	12	6	—	14	8	1
30	14.7	8.9	—	11	6	—	11	8	—	13	7	—	16	7	—	12	10	9	15	1	—	13	7	2
1	16.4	4.2	—	15	—	—	17	2	—	17	2	—	17	7	—	17	8	—	14	2	—	18	5	—
2	19.4	3.3	—	17	1	—	22	4	—	17	2	—	22	4	—	18	7	—	16	3	—	17	5	—
3	19.1	5.8	—	18	3	—	19	4	—	19	5	—	21	6	—	20	9	—	16	4	—	17	4	—
4	19.0	4.5	—	17	5	—	18	4	—	15	5	—	26	6	—	19	11	—	15	5	—	—	—	—
5	17.0	5.0	—	18	2	—	17	3	—	16	5	—	20	—	—	19	10	—	16	3	—	17	7	—
6	17.1	3.0	—	16	2	—	17	2	—	14	4	—	19	3	—	20	10	—	16	3	—	18	5	—
7	17.9	3.0	—	17	0	—	17	2	—	18	2	—	19	4	—	19	9	—	15	1	—	19	4	—
8	19.1	4.2	—	16	1	—	18	2	—	19	4	—	22	5	—	21	11	—	15	2	—	17	3	—
9	19.4	3.9	—	18	2	—	20	4	—	18	6	—	22	6	—	19	12	—	16	2	—	18	4	—
10	14.5	8.8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Съобщава: В. П. Вълчевъ.